NAVO-strategie en Centraal-Europa

* * De vorige keer hebben wij enige woor-
* den gewijd aan de nieuwe NAVO-strategie en daarbij gezegd nader te zullen terugkomen op de mogelijke uitvoering ervan in Centraal-Europa. Ter opfrissing nog even de hoofdpunten van die NAVO-strategie.

De NAVO-leiding is van oordeel, dat de strategie van de flexible response die van de deterrent nu ook officieel moet vervangen met daarbij de vooronderstelling, dat een uit het oosten komende agressor niet meer, zoals tot nu toe werd aangenomen, over het gehele front tegelijk zal aanvallen, maar zich zal bepalen tot naar aard, plaats en omvang beperkte conflicten. Als bijzonder kwetsbaar worden daarbij de NAVO-flanken in Turkije en Noord-Noorwegen aangemerkt, die onder meer moeten worden beveiligd door ver achterwaarts opgestelde, door de lucht vervoerbare strategische reserves. De middensector, Centraal-Europa, wordt minder gevaarlijk geacht, omdat de verdragspartners daar een hecht verdedigingsstelsel hebben opgebouwd, dat grotere risico's voor een agressor met zich zou brengen dan een aanval op de flanken. Verder distantieert de NAVO-leiding zich steeds meer van een snelle inzet van tactische kernwapens, omdat die voor een beperkt conflict te „zwaar" worden geoordeeld, terwijl gebruik gemakkelijk zou kunnen leiden tot een all-out-nuclear war, die niemand wil.

Bijzonder interessant in het geheel van deze NAVO-strategie is, om te beginnen, het spel van oorzaak en gevolg.
Officieel was het uitgangspunt de toenemende politieke ontspanning tussen Oost en West, met name tussen Rusland en de Verenigde Staten, en inderdaad lijkt het er de laatste tijd steeds meer op, dat deze supermachten beslist niet verlangend uitzien naar een derde wereldoorlog.
Maar wie daaruit zonder meer de conclusie trekt, dat het tussen Moskou en Washington nu ook tot in lengte van dagen koek en ei zal zijn, zou wel eens bedrogen uit kunnen komen en hij geeft ook weinig blijk iets te hebben opgestoken van zijn geschiedenislessen. De recente gebeurtenissen in het Nabije Oosten waren er een voorbeeld te meer van, hoe wankel ontspanning tussen concurrerende wereldmachten kan zijn. Voorlopig doen we er verstandiger aan, de toenadering tussen Russen en Noordamerikanen eerder te wijten aan ontzag voor elkaar, aan interne moeilijkheden bij beiden en aan het toekomstig gevaar dat China heet, dan aan menslievendheid en goede wil. Er wordt op dit ogenblik, in drie werelddelen, op meer dan dertig plaatsen gevochten en op verreweg de meeste van die plaatsen zijn het de communisten, die het vuur gaande houden door het leveren van wapens en het zenden van instructeurs. Zolang Moskou, Peking en hun satellieten hun ideologie niet prijsgeven, kan men hen beter op de afstand van duidelijk zien blijven waarnemen, uiteraard onder het betonen van een zo ver mogelijk gaande geneigdheid tot ontspanning en toenadering.

De *werkelijke* reden van de ommezwaai van de NAVO-strategie is dan ook een geheel andere. Zij moet in de eerste plaats worden gezocht in de economische en andere moeilijkheden, waarmee de verdragspartners zonder uitzondering te kampen hebben. Het heeft geen enkele zin een pil te vergulden, als zijn ware kleur toch door dat verguldsel heen zichtbaar blijft. Vrijwel alle NAVO-landen waren er, na het aanvaarden van de nieuwe strategie, als de kippen bij hun defensie-inspanning te verminderen en het is duidelijk, dat die vermindering er in het algemeen ook zonder wijziging van de strategie gekomen zou zijn. Men gaf ook unaniem, zonder enige terughoudendheid, zijn economische moeilijkheden als reden op.
Struisvogelpolitiek betaalt nooit en hier kan ze zelfs averechts werken, want de bevolking van het Westen, psychologisch kwetsbaar door een mogelijke aantasting van haar levensstandaard, zou er gemakkelijk door in de war kunnen worden gebracht. De bedreiging van het Westen — wij bedoelen dan de directe dreiging — is momenteel inderdaad geringer geworden, maar dat verschijnsel zal weer tot het verleden behoren op het ogenblik, dat de tegenstander zulks opportuun acht. Men beoordele hem toch vooral naar zijn daden en niet alleen naar zijn woorden. Dat het de hoogste tijd wordt, dat wij in dit opzicht tot bezinning komen, moge het volgende aantonen.

De NAVO-Opperbevelhebber in Europa (SACEUR), Generaal Lemnitzer, heeft, evenals zijn voorganger, Generaal Norstadt, in het verleden steeds te kennen gegeven, dat hij dertig volledige en modern uitgeruste divisies, plus de daarbij passende tactische luchtstrijdkrachten, nodig had om zich, met behulp van tactische kernwapens, een uit het Oosten komende agressor van het lijf te kunnen houden. Beide bevelhebbers achtten deze macht nodig om een algemene oorlog in Europa te kunnen voorkomen; men sprak over „van het lijf houden", over een vernietigend verslaan van een aanvaller werd terecht niet gerept aangezien het treffen van voorbereidingen daarvoor in volle vredestijd niet realistisch is.
Deze strijdmacht hebben noch Generaal Norstadt, noch zijn opvolger ooit gekregen; hun macht heeft nooit verder gegrepen dan het equivalent van ongeveer 25 divisies met een daaraan aangepaste tactische luchtmacht en een uitermate twijfelachtige kans op tijdige steun van tactische kernwapens, mede in verband met de ingewikkelde procedure voor het verkrijgen daarvan.

Door de recente besluiten van de Verenigde Staten, Engeland, België en Canada zal, in de loop van dit en het volgende jaar, ongeveer het equivalent van twee divisies en een deel der tactische luchtstrijdkrachten uit West-Duitsland verdwijnen. Een deel van deze troepen zal vermoedelijk mobilisabel worden, een ander deel zal SACEUR paraat ter beschikking blijven, maar in de eerste plaats zal de inzet daarvan tijd kosten (mede omdat overvliegen door de tegenpartij als escalatie zal worden beschouwd en men er daarom erg voorzichtig mee zal zijn), en verder zullen die parate troepen in beginsel bestemd zijn voor het vormen van de strategische reserve ter beveiliging van de NAVO-flanken. De kans dat zij ooit opnieuw ter beschikking van de Commandant in Centraal-Europa (CINCENT), Generaal Kielmansegg, zullen worden gesteld is uiterst miniem en daarom voor planningsdoeleinden te verwaarlozen. Bovendien wordt een tijdige inzet van tactische kernwapens steeds problematischer.

Bezien wij dan verder de nog in West-Duitsland vertoevende Franse troepenmacht als een buitengewoon onzekere factor — het conflict in het Nabije Oosten heeft geleerd dat dit het verstandigst is — dan zal CINCENT bij het opstellen van zijn toekomstige operatieplannen slechts rekening kunnen houden met het equivalent van ongeveer 21 divisies en een sterk gereduceerde tactische luchtmacht en dan moet hij geen verdere tegenslagen te incasseren krijgen. Zijn toekomstige sterkte aan conventionele middelen wordt dan niet meer dan twee derden van de troepenmacht, die SACEUR tot op heden noodzakelijk achtte om zich een agressor van het lijf te kunnen houden, terwijl hij de kans op een vroegtijdige toewijzing van tactische kernwapens wel kan vergeten.
En daarmee zal Generaal Kielmansegg zijn toekomstige strategie moeten voeren tegen een tegenstander, waarvan de kracht de laatste tijd alleen maar is toegenomen.
Onze opmerking, dat het tijd wordt eens tot bezinning te komen, moge hiermee gemotiveerd zijn.

Na het aanvaarden van de strategie van het beperkte conflict, heeft de minister van defensie van een der grote NAVO-landen in een persconferentie gezegd, dat het vormen van een aaneengesloten front in Centraal-Europa, onder de huidige omstandigheden, niet meer nodig is. Hij deed daarmee niet anders dan het paard achter de wagen spannen, want met de toekomstige troepen en middelen zou een aaneengesloten front achter het IJzeren Gordijn, met voldoende weerstandsmogelijkheid in de diepte, tóch niet meer kunnen worden opgeleverd. Dat front zou zo ijl en ondiep worden, dat elke vijandelijke aanval er meteen dwars doorheen zou stoten, waarna de weg naar de Noordzee en de Atlantische Oceaan voor hem zou zijn geopend, zonder dat er veel meer dan een fractie van de uitgesmeerde NAVO-troepenmacht aan te pas zou zijn gekomen. Spreken over een beveiliging van West-Europa — en daarmee over die van ons eigen land — zou in dergelijke omstandigheden een farce zijn.
Maar hoe kan beveiliging dan nog wel in zekere mate worden verkregen?
Indien men in Centraal-Europa geen aaneengesloten front meer nodig acht, betekent dit, dat men ook daar slechts beperkte conflicten verwacht.
Hoewel sommigen er, naar onze mening, te hoge verwachtingen van hebben, kan worden aangenomen, dat dergelijke conflicten zich, enige tijd voor het uitbreken, op de een of andere manier zullen aandienen en verder zal het mogelijk zijn reeds in vredestijd veel van de plaatsen te bepalen, waar beperkte conflicten kunnen worden verwacht.
Waar een aaneengesloten front onmogelijk is, zal men tot een soort van oplossing moeten komen,

zoals men die kent bij de indirecte rivierverdediging, zij het dan, dat langs het IJzeren Gordijn geen doorlopende natuurlijke hindernis wordt gevonden, en men in dit geval dus tot een zéér indirecte verdediging zal moeten overgaan.
In grote lijnen zou die verdediging als volgt kunnen worden geconstrueerd.

In de eerste plaats zal men zeker moeten zijn van een tijdige waarschuwing. Daarna zal het nodig zijn de opdringende agressor op te vangen en af te remmen. Tenslotte zal men de aanvaller door offensieve acties moeten vernietigen of terugwerpen.
Voor een tijdige waarschuwing is een uitstekend georganiseerde en van de meest moderne uitrusting voorziene inlichtingendienst nodig, die tijdig moet kunnen uitmaken op welke plaatsen langs het IJzeren Gordijn één of meer beperkte conflicten kunnen worden verwacht, met zoveel mogelijk gegevens, onder meer omtrent het doel, de aard van de in te zetten middelen, het vermoedelijke tijdstip van agressie en meer van dergelijke routinevragen. Gezien de ervaringen van het verleden zal het aanbeveling verdienen, dat de op het hoogste niveau werkende inlichtingenorganen binnen de mogelijkheden van één verdragspartner worden gecoördineerd.
Dan dient men langs het gehele IJzeren Gordijn bewakingstroepen op te stellen die een eventuele agressor moeten opvangen en afremmen tot de aanvalstroepen in positie zijn gebracht. Deze troepen dienen daarom enige gevechtskracht te hebben; in dit geval kan niet met uitsluitend lichte troepen worden volstaan.

In de diepte moeten voorts zeer beweeglijke en stootkrachtige pantserformaties worden opgesteld, die een opdringende agressor moeten vernietigen of terugwerpen. Bij de organisatie en lokatie van deze formaties moet rekening worden gehouden met escalatie.
En tenslotte dient achter deze landmachtorganen een sterkte aan tactische luchtstrijdkrachten te staan, die alle genoemde activiteiten de nodige verkennings- en gevechtssteun kan verlenen.

Het hiervoor, in zeer grote lijnen, weergegeven beeld is geen strategie van weelde maar die kan met de toekomstige middelen ook niet worden opgebracht. Zij gaat ook alleen op, als de tegenpartij zich braaf aan het spel van het beperkte conflict houdt.
Bij de geringe gevechtskracht, waarop hij in de toekomst zal kunnen rekenen, zal het voor CINCENT uiterst moeilijk worden om tot een verdeling van zijn troepen en middelen over de diverse taken te komen. Mocht hij nog meer kwijtraken, dan zou dat ons kunnen drijven naar een toestand, waarbij het voor een agressor wel eens bijzonder aantrekkelijk zou kunnen worden meteen het NAVO-centrum aan te vallen. Daar en daarachter bevinden zich immers zijn hoofddoelen, zoals het Roergebied en de westelijke havens. Aan te grijpen op een der flanken, waar hij toch geen beslissing kan bevechten, zou dan weinig nut meer hebben.

Het wil ons voorkomen dat het vooral dit laatste is, wat in de naaste toekomst de volle aandacht zal moeten hebben.